

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 6. juni 1946.

Nr. 21

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 1. juni:

Fortsatt rike fangster for bankfiskerne på Tampen. Rikt makrellfiske. Meget fisk på Bjørnøyfeltet.

Det var gjennomgående bra værforhold i uken som endte 1. juni, dog noe kjølig og rusket i Nord-Norge. Det går fremdeles temmelig trått med sildefisket, men det meldes nå om noe bedre utsikter i ytre distrikter i Sør-Trøndelag. Bankfisket som foregår på Tampen og Skjoldryggen gir gode fangster, likeledes fiskes det godt nærmere kysten på Botnane og Storegga. Håbrandfisket har bedret seg noe. Det tas gode linefangster ved Bjørnøya. Makrellfisket har vært rekordartet, men høyden er nå nådd. Vårtorskfisket i Finnmark sis å være på retur.

Sildefisket.

For hele Nordre distrikt fra Finnmark til og med Nord-Trøndelag skal det i siste uke ikke være tatt mer enn 500 hl sild. Disse 500 hl ble tatt i Troms-fjordene og ble anvendt til agn. De fleste fiskere har lagt opp og noe større sildefiske ventes ikke i Nord-Norge før ut på sommeren.

I Sør-Trøndelag ble det i siste uke opptatt ca. 800 hl mussa i Vallersund og Innherad. Den 3. juni ble det anmeldt 2 landsteng på tils. 500 hl ved Dolmøy i Hitra. Dessuten er der andre mindre steng som foreløpig ikke er anmeldt. Det dreier seg her om stor, pen sild — 13—19 stk. pr. kg — som går til agn. Fiskeutsiktene sies å være gode.

I Møre og Romsdal ble det i siste uke fisket ca. 6500 hl sild mot over 9000 hl uken før. Av

pariet ble 1960 hl stengt på Nordmøre, hvor det blant annet ble tatt 600 hl i Aure og 560 hl omkring Fredøy. I Romsdal ble det stengt 2810 hl, hvorav i Veøy 1000 hl, Eresfjord 950 hl, Isfjorden 400 hl og i Julsundet 300 hl. Fangsten i Julsundet bestod i sild av størrelsen 20—28 stk. pr. kg, mens all sild for øvrig i fylket var av størrelsen 35—79 stk. pr. kg. På Sunnmøre var ukeøkningen 1700 hl, hvorav i Hjørundfjorden 750 hl, Søvdefjorden 350 og Herøy 350 hl. Silden anvendes først og fremst til sildolje, og mindre partier til hermetikk og agn.

Sør for Stad har sildefisket vært ubetydelig. Det fås noe småsild i Sunnfjordområdet og i Solund og har vært tatt noen få fangster bestående av forfangstsild i Øygaren i Hordaland.

Fra Sørlandet meldes at det nå på ny fås enkelte sildefangster med not. Silden er stor, pen og fet.

Nordsjøsildefisket.

Det er foreløpig svært få fiskere som har fulgt Noregs Sildesalslags oppfordring om å oppta drivgarnfisket i Nordsjøen. Et fartøy skal være gått ut, men det foreligger ingen fangstmeldinger. Fiskerne har i stor utstrekning disponert sine fartøyer på annen måte — mange ruster seg nå for brislingfisket.

Bankfisket.

Fra Ålesund meldes det om godt bankfiske. Fartøyene fisker på Tampenbanken, ved Shetland og på Skjoldryggen, som ligger utenfor Haltenbanken. Toppfangst for Skjoldryggen hadde et fartøy som leverte 30 000 kg rundfisk og 3000 kg kveite i Trondheim. Fra Tampen er det innkommet fangster til Ålesund på 11 000 til 40 000 kg rundfisk, hovedsakelig lange, og 200 til 1500 kg kveite, i alminnelighet lite kveite. Dessuten gir fisket på Botnane og på Storeggas nordlige område gode fangster, men her var værforholdene noe generende i siste uke.

Snurrevadfisket på Mørekysten er smått og seisnurpefisket, som nå burde hatt sin beste tid på Nordmøre, ligger nede grunnet streik.

Uketilgangen på fisk i Møre og Romsdal settes til 350 tonn, hvorav 242 tonn lange, 76 tonn brosme, 6,5 tonn hyse, 11 tonn kveite, 10 tonn torsk og bare 4 tonn sei. Av langepartiet faller 213 tonn på Ålesund alene.

For Måløy meldes det om ukefangst på ca. 66 tonn. Det var noe mindre med lange og brosme i uken på grunn av de mindre heldige værforhold på Egga.

Fra Sørlandet meldes om fortsatt godt sei- og lyrfiske. Begge fiskesorter går nå etter avslakningen i makrellfisket mer villig unna til Oslo-markedet.

Fra Tromsø meldes om noe bedre kystfiske enn uken før. Der ble i ukens løp innbrakt 49 tonn fisk, hvorav nevnes 12 tonn kveite, 15 tonn torsk, 10,5 tonn steinbit. For øvrig meldes at oppmuntrende etterretninger fra Bjørnøfeltet synes å stimulere interessen for dette fiske.

Torskefisket ved Island.

Det eneste norske linefiskeskip som har deltatt i torskefisket ved Island i år er hjemkommet til Ålesund med bra fangstutbytte — ca. 75 tonn saltfisk, pluss tran og rogn.

Bjørnøyfisket.

Fra Tromsø opplyses at det er ualminnelig meget fisk på Bjørnøfeltet i år. De 5 norske fartøyer som driver linefiske der nord får gode fangster.

Håbrandfisket.

I siste uke har det gått noe bedre med håbrandfisket, som foregår spredt over de forskjellige vanlige fiskeplasser i Nordsjøfarvann. Fangstene ligger mellom 2900 og 13 000 kg pr. fartøy og i alt hadde 22 fartøyer 156 000 kg, gjennomsnittlig 7000 kg.

Springerfangst.

Det er ikke mange båter som driver denne fangst nå, og utbyttet er ujevnt. Fra Ålesund meldes at fangstene i siste uke lå mellom 20 og 80 stk. pr. fartøy.

Småhvalfangst.

Det går meget tregt med småhvalfangsten utfor Møre- og Trøndelagkysten. Der er ikke åte i sjøen påstås der.

Makrellfisket.

Makrellfisket i forløpne uke var meget godt, nærmest rekordartet. Det var især dorgefisket som ga stort utbytte, mens garnfisket mot slutten av uken var tydelig avtagende. Flere garnlag har nå skiftet over til notfiske. Notfisket på sin side har gitt gode fangster i Sørlandsfjordene. Mot slutten av siste uke ble alle omsetningsmuligheter for makrell så å si uttømte og Makrellaget påbydde driften innstillet for lørdag 1. junis vedkommende.

Ukefangsten dreier seg om 1500 tonn og i alt er der i år fisket ca. 4500 tonn makrell. Oppgave over de til salting, frysing, eksport og hermetikk anvendte kvanta vil bli gitt senere.

Vårtorskefisket.

Inntil 25. mai hadde vårfisket gitt et samlet utbytte på 9242 tonn torsk, hvorav hengt 5463 tonn (derav rotskjær 129), saltet 2949, anvendt fersk 796, til filet 34 tonn, tilvirket damptran 2381 hl og lever brukt til annen tran 1300 hl. Av hyse var der fisket 1719 tonn, hvorav hengt 959, av sei 41 tonn, hvorav hengt 31, av brosme 125, av kveite 106 og av steinbit 51 tonn. For øvrig henvises til notis annet sted i bladet.

Om fisket i siste uke opplyses underhånden at dette er på retur.

Vårfisket i Finnmark og landets samlede torskefiske pr. 25/5—1946.

Ifølge fylkesmannens telegram av 29. mai er der pr. 25. mai oppfisket i Finnmark under vårfisket 9242 tonn torsk, hvorav hengt 5463 tonn (hvorav som rotskjær 129), saltet 2949 tonn, anvendt fersk og til ising 796 tonn, anvendt til fersk filet 34 tonn, tilvirket 2381 hl dampmedisintran og levert 1300 hl lever til annen tran. Tallene for Østfinnmark var:

Vårfiske forts. s. 241.

Situasjonsrapporter for annen halvpart av mai 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Finnmark, datert 31. mai:

Den første del av perioden bra fiske, men på grunn av delvis agnmangel og delvis urolig vær er fangstene siden omkring 20. ds. mindre og ujevne. En del større fangster er tatt på bankene og fisken her er ikke så leverholdig, ca. 1300 på hektoliteren. Den senere tid bedre agntilførsel, særlig til de sentrale vær. Fra Kjøllefjord meldt at tilførseler av fisk den senere tid mindre, fangstene ujevne, og at tilreisende fiskere begynner å reise hjem. Avsetningen god, en del kaiarbeidere fra Troms fylke til stede. I Mehamn er fisket og agntilførselen bra, men akkordsatsene for tilvirking mindre tilfredsstillende for kjøperne. Ett kjøpefartøy som har leverdamperi ombord produserer nå all lever. Gamvik omtrent stillstand i fisket, avsetningen vanskelig, leveransen foregår blant annet til Mehamn hvorfra agnet også må hentes, ingen ferskfiskeksport. Byggevirksomheten bra, 300 mennesker kommet tilbake, som er omtrent 90 prosent av tidligere befolkning. For Berlevåg er fisket de senere dager ganske bra med fangster opp til 6000 kg, overveiende torsk. 2 kjøpefartøyer til stede som blir tilbudt mindre partier torsk. Håkjerring medfører brukstap. I Båtsfjord var fisket omkring 20.—26. ds. mindre, men fangstene de siste dager på banken bedre, opp til 8—9000 kg på 20 000 line og opp til 5500 bakken, overveiende torsk. Håkjerring medfører brukstap og til dels hjemreise. Tilstedeværende kjøpefartøyer har tilsammen kjøpt om lag 100 000 kg torsk. Eksporten bra med flere direkte båter, avsetning og agntilførsel tilfredsstillende. I Vardø fisket ujevnt, ubetydelig hyse, til dels store fangster fra banken. Agntilførselen for tiden tilfredsstillende, 12 kjøpefartøyer til stede, som på grunn av prisdifferansen mellom fisk til ising og annen anvendelse blir tilbudt ubetydelig fisk. Der antydes at hjemmefiskerne favoriseres på bekostning av fremmede fiskere med hensyn til leveranse av fisk for eksport. Kiberg melder om mindre tilgang, men egner nå for banken. Vadsø helt ubetydelig med sei på garn. Været er surt og kaldt med nedbør av snø.

Fra fiskeriinspektøren i Troms, datert 31. mai:

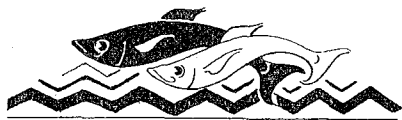
Siste halvdel av mai har vært gjennomgående dårlig og agnmangel har gjort seg sterkt gjeldende også siste halvdel av mai så fisket har ikke vært så rasjonelt drevet som en kunne ønske seg. Stort sett har det for Tromsøbankene og kysten ikke vært noe fisketyngde av betydning den senere tid, for som nevnt i forrige situasjonsrapport gikk fisken

fra Tromsø med lodden østover, så her ble så å si svart hav omkring 27.—28. april. Fisken som har vært her har hovedsakelig vært tatt ved Sørøy og helt opp til Magerøy i Finnmark. Fangsten er blandingsvare torsk, brosme, steinbit, samt en del kveite som har ligget gjemt, 500—1200 kg, men deltakelsen har gjennomgående vært dårlig grunnet den store agnmangel som har rådet den senere tid, men agnmangelen har rettet på seg atskillig de siste dager da her på mange plasser i distriktet har vært kastet en del småslumper agnsild, men til dels noe svært småfallende, 40—60 pr. kg. Agnmangelen har også vært skrikende for Finnmark, som har fått den største beholdning sendt herfra, men foreløbig er største mangel av agn dekket og utsiktene for fangst er til stede både i Kallfjord og Ersfjord i Troms. Fra nordfylket berettes ikke om sildforekomster. På denne årstid før krigen var her et myldrende liv av fiskere som deltok i Svalbard- og Bjørnøyfisket, men hittil har en ikke merket noe særlig deltakelse av betydning. Her er avgått fire kuttere og den femte ligger klar til avgang. En regner ikke med stor deltakelse i år etter de opplysninger en har fått, kanskje i alt 20 kuttere. Som nevnt i forrige rapport er største del av havgående kuttere opptatt i føring for Finnmarkskontoret og vil sannsynlig fortsette da fortjenesten er ganske god. All saltfisk er solgt så lagrene er tomme. Fra Finnmark skal det i disse dager skipes et parti saltfisk på ca. 500 tonn som sorterer under overvraker og kontrollør Fritz Willassen, her. Det foregår en del rekefiske i Båtsfjord, reken blir eksportert. Laksefisket har hittil ikke gitt godt utbytte grunnet alt for kaldt vær, men enkelte plasser har en formerket laks. Fra Akkerfjord på Sørøy meddeles at Ringnes Fiskersamlag har saltet om lag ca. 140 000 kg torsk, som så å si alt er skipet. En del saltfartøyer som har ligget for Båtsfjord og Gamvik på Øst-Finnmark er her på sørtur og meddeler om meget dårlige resultater da enkelte fartøyer ikke har en spor på kjølen. En del av fisken fra Troms og en stor del av finnmarksfiskerne klager over mangel på maling og olje for å få sine farkoster oppusset. Ellers synes en situasjonen er bra, da en nå hører mindre om mangel på redskaper og utstyr.

Fra fiskeriinspektøren for Vestlandet, datert 1. juni:

Værforholdene har vært særs gode i hele distriktet siste halv måned, med ualminnelig godt og varmt vær.

Fiskeforekomstene har tatt seg opp i hele distriktet og må betegnes som gode. Makrellen har nå satt inn under land, og notfisket er begynt med gode fangster. Makrellfisket har vært rekordartet siste uke, og enkelte dager har der av den grunn oppstått avsetningsvansker. I Sør-Rogaland har det gode hummerfiske fortsatt, men også her har avsetningsvansker gjort seg gjeldende med derav følgende nedslag i prisen. Gode forekomster av torsk, lange og kveite utfor kysten av Sør-Rogaland, og en del sei, makrell, spir, små- og forfangstsild i Ryfylkefjordene. Litt oppsig av sei på grunnene utfor Karmøy og enkelte snurevadfanger. Gode linefangster langs hele kysten av Hordaland og Sogn og Fjordane, og spesielt godt med hyse og flyndre i Bremangerdistriktet. Også en del forfangst- og småsildfangster i Hordaland og Sogn og Fjordane. Regningssvarende priser for nordsjøsislen er nå oppnådd, og drivgarnfiskerne er

Litt
av hvert.

Mer produksjonsregulering. Norges Makrellag S/L sendte fredag 31. mai følgende melding til fiskerne: På grunn av oppståtte omsetningsvanskeligheter kan Makrellaget ikke ta imot makrell i morgen — lørdag. Alle makrellfiskere må derfor ligge inne. Det vil bli gitt ordre om opptak av allerede anmeldte låssteng så snart omsetningsmuligheter foreligger.

Utførselen av fisk og fiskeriprodukter i mars 1946 fordelt på land.

Etter Statistisk Sentralbyrås månedoppgaver.

	mars tonn	Jan. mars tonn		mars tonn	Jan. mars tonn		mars hl.	Jan. mars 1946 lh.	
<i>Fersk sild i alt</i>	31 327	44 103	Brasil	12	613	<i>Dampmedisintran i alt</i>	6 827	15 180	
Ferøyane	—	37	Uruguay	—	117		Belgia	113	2 271
Frankrike	80	10 53	Palestina	103	153		Danmark	33	120
Irland	51	51	Andre land	—	3		Finnland	—	164
Sverige	14	679	<i>Salt sild i alt</i>	4 503	3 7212		Italia	494	494
Storbritannia	10 938	16 931	Finnland	139	139		Nederland	—	1 080
Tyskland	20 244	25 352	Polen	484	7 925		Polen	1209	1 209
<i>Fersk fisk i alt</i>	2 001	2 954	Sverige	1 126	2 738		Sveits	110	437
Belgia	479	597	Tsjekkoslovakia	523	523		Sverige	118	1 398
Frankrike	563	902	Tyskland	1 836	25 151		Tsjekkoslovakia	1 833	1 833
Storbritannia	809	1 178	U. S. A.	335	490	U. S. A.	1 986	3 534	
Sverige	63	190	Palestina	49	233	Cuba	64	222	
Tyskland	87	87	Andre land	11	13	Mexico	60	137	
<i>Tørrfisk i alt</i>	573	1 742	<i>Fisk saltet i alt</i>	50	507	Argentina	—	54	
Belgia	—	450	Belgia	50	50	Brasil	192	227	
Italia	500	500	Sverige	—	454	Colombia	22	98	
Nederland	—	460	Andre land	—	3	China	54	1 044	
Sør-Afrika-Samb.	—	15	<i>Fiskehermetikk i alt</i>	292	5 040	Palestina	162	162	
Br. Vest-Afrika	71	281	Frankrike	128	1 710	Andre land	377	696	
Cuba	—	8	Storbritannia	—	2 624	<i>Annen tran i alt</i>	8 629	18 374	
Argentina	2	17	Sverige	3	5	Belgia	842	2 412	
Andre land	—	11	U. S. A.	159	698	Danmark	88	2 350	
<i>Klippfisk i alt</i>	971	4 565	Andre land	2	3	Finnland	778	1 793	
Portugal	505	1 262	<i>Sild- og fiskemel i alt</i>	1 657	3 858	Nederland	—	200	
Spania	—	800	Nederland	1 222	1 945	Sveits	1 640	3 223	
Port. Afrika	34	55	Sverige	435	1 913	Sverige	326	2 101	
Cuba	284	1 226				Tsjekkoslovakia	4 076	4 076	
Mexico	33	185				U. S. A.	563	1 612	
Argentina	—	151				Palestina	230	33	
						Andre land	86	26	

nå begynt dette fiske. Håbrandfisket har vært dårlig med små fangster som er vanskelig å få omsatt.

Deltakelsen i fisket er som vanlig på denne årstid. En del fiskere er opptatt med brenselforsyningen. Forberedelsene til brislingfisket, som begynner 6. juni, er for det meste avsluttet, og fiskerne synes vel tilfreds med brislingprisen i år.

Det er fremdeles liten tilgang på nye redskaper. For tiden er mangelen på fellingsstau til forestående islandsfiske og på linetau størst. Det forestående eggafiske befryktes av den grunn å bli hemmet en del.

Der klages fortsatt over de for lave fiskepriser, spesielt nå når sesongfisket er forbi og småfisket tar til.

De nåværende høye fartøypriser umuliggjør de nødvendige nyanskaffelser til avhjelp av mangelen på havgående fartøyer.

De bør

sikre Dem en annonse i »Fiskets Gang«. De kan bare få plass på omslaget. Plassen er derfor begrenset.

Ut-landet.

USA ferskfiskimport.

U. S. A.'s tollmyndigheter har meddelt at der i løpet av årets 3 første måneder under gruppen »fersk, frossen, filetert fisk — torsk, hyse, lysing, lyr, brosm og uer« er blitt importert 12,4 mill. pund. Samme tidsrom i 1945 var importen 7,9 mill. pund. Av meddelelsen framgår ytterligere at der er 2 tollsatser for import av fisk. Den vanlige tollsats er 2½ cents pr. pund, men der er også en redusert sats på 1⅞ cents pr. pund. Importen under denne sats er begrenset til 15% av gjennomsnittsforsbruket av disse fiskearter i U. S. A. i løpet av de 3 siste år. Importkvoten under den reduserte tariff var i 1945 17,7 mill. pund, mens totalimporten var 41,3 mill. pund ferskfisk.

Markedsnytt.

Priser på norske sildesardiner i U. S. A.

I »Fiskets Gang« nr. 11 bragte vi melding om prisene på norske sardiner (brisling) i U. S. A. Nå har OPA også fastsatt priser på norske sildesardiner. Prisen pr. kasse à 100 esker (3¼ oz.) ex dokk eller lager i importhavn i Kontinental — U. S. A. etter at tollene er betalt er følgende:

Fra importør:	I aluminium	I hvitblikk
Til grossist og »Chain stores«	\$ 15,31	\$ 14,35
Til uavhengige detaljister	\$ 16,12	\$ 15,11
Til industrielle forbrukere, hoteller og liknende.	\$ 16,80	\$ 15,75

Detaljprisene, som ennå ikke er fastsatte, vil dreie seg om 19 til 23 cents pr. eske i forhold til detaljforretningens art og beliggenhet.

Ferskfiskeksporten fra Norge til Storbritannia.

Fiskeriutsending Carsten Hansen, Newcastle, meddeler 30. mai følgende:

Fast salg kontra konsignasjon.

I slutten av forrige uke og begynnelsen av denne uken — da markedet i Storbritannia lå dårlig an — ankom atskillig ferskfisk i konsignasjon. Til dels kom konsignasjonspartiene fra norske avskipere som hadde fått klart avslag på sine pristilbud til importørene fordi behovet allerede var dekket ved kjøp i fast regning.

Resultatet av den slags konsignasjon måtte selvsagt bli ytterst dårlig. Importørene selger først og fremst den fisk de har kjøpt i fast regning, og deretter tar de fatt på salg av den fisk som blir »påduddet« dem for omsetning pr. kommisjon.

Store deler av siste fredags fisk ble liggende usolgt over til mandag, og denne ukes mandagslandinger er til dels ennå ikke blitt solgt.

Importørene taper således store summer på den fisk de hadde kjøpt i fast regning, og strever dessuten med best mulig salg av ikke ønskete konsignasjonspartier, som følgende bringer de norske avskipere betydelige tap.

Det er galt nok at der oppstår et øyeblikkelig tap når markedet plutselig bryter sammen, men ennå verre er det at slike konsignasjoner kan få skjebnesvangre følger for framtidige salg i fast regning.

Importørene baserer sine kjøp i fast regning etter innbyrdes konferanse, slik at hver enkelt av dem har tilnærmet oversikt over hvilke fiskekvanta som kan ventes med de enkelte båter for de forskjellige markeder i Storbritannia. Hvis der, som med de siste rutebåter fra Norge, ankommer en hel del uventete konsignasjonspartier i tillegg til den kjøpte fisk, oppstår en salgspanikk som fører til tap over hele linjen. Følgen herav blir en utålelig friksjon mellom avskiper og mottaker. Mange av kjøperne vil hevde at når de har akseptert et bestemt kvantum i fast regning og eksportørene dessuten skiper et tilleggskvantum, kan mottakeren betrakte totalkvantumet som sendt ham i konsignasjon, da forutsetningen for kjøpet forrykkes av merkantumet.

Etter at alle gode krefter siden gjenopptakelsen av den norske ferskfiskeksport til Storbritannia i år hadde samarbeidet for å muliggjøre fast salg av ferskfisken, var salg i fast regning blitt en regel. Selv importørene hadde ikke lenger innvendinger mot å kjøpe fisken i fast regning når

de derigjennom kunne kontrollere de kvanta som ble markedsført.

Hvis importørene ennå en tid får grunn til å klage over uventete konsignasjonspartier til ødeleggelse av markedet, kan de komme til å tape lysten til kjøp av fisk i fast regning. De kan da få lyst å skruer forretningen tilbake til den gamle gjenge fra før krigen, da konsignasjon var en regel og fast kjøp en unntakelse.

Salgsteknikk.

Mange norske avskipere av ferskfisk synes å ligge tilbake i salgsteknikk, slik at de til dels bryter med de mest elementære regler for en ordentlig forretningsførsel. Forholdet skyldes utvilsomt at de før krigen ikke solgte fisken til Storbritannia i fast regning, men sendte den i kommisjon. Mottakerne var den gang avskipernes representanter, som ble betalt i form av salgsprovisjon og godtgjørelse av telegramsutgifter etc. Når de tidligere representanter nå kjøper fisken i fast regning, er de blitt avskipernes kunder, som selv må ha rett til å bestemme hva de vil kjøpe. Selgerens offerte har ikke ledet til forretning før kundens aksept foreligger, så det er meningsløst å skipe varene samme dag som offertene sendes ut og forutsette stilltiende aksept før kunden har hatt høve til å svare. Avslår kunden tilbudet fordi han har dekket sitt behov på annet hold, unngår han likevel ikke at de ønskete varer fyller opp i markedet og skaper overflod til skade for salg av de varer han har kjøpt i fast regning.

En del av de norske ferskfiskeksportører unnlater å fakturere de solgte varer og venter at kjøperen skal ta bryderiet med avregningen og med å få denne godtatt av tollstedene og bankene i mangel av originalfaktura fra Norge.

Lov og bestemmelser gitt i medhold av lov.

Bestemmelser om statistikk over hermetikkbrikkenes tilførsler av brisling og småsild.

Da enkelte hermetikkbrikker i 1945 var noe skjedeløse med sine oppgaver, innskjerpes følgende:

Handelsdepartementet har den 16. juni 1942 fastsatt følgende tillegg til frednings- og nedlegningsbestemmelsene for brisling og småsild (mossa) § 21 første avsnitt:

»Utdrag av råstoffprotokollen skal på forlangende av Fiskeridirektøren avgis på fastsatt skjema etter nærmere bestemmelse av Fiskeridirektøren.»

Fiskeridirektørens bestemmelser:

1. Som fangststed skal i råstoffprotokollen føres opp det herred hvor opptak har funnet sted. I skjemmet gjøres sammendrag for hvert enkelt herred. Vedkommende hermetikkbrikker og/eller råstoffkompani plikter å skaffe seg nøyaktig rede på hvilket herred fangstene tas opp i. Til orientering har direktoratet for enkelte kystdeler utarbeidet kartskisser.

Disse kan tjene som veiledning, men hermetikkfabrikkene og/eller råstoffkompaniene har selv plikt til å holde seg underrettet om hvor fangstene tas opp. For at denne statistikken skal kunne gjennomføres så nøyaktig som mulig, må derfor alle fangstsedler påføres herredets navn før gjenpart av seddelen leveres til fiskeren og vedkommende mottaker.

2. I sesongen skal det sendes oppgaver *hver mandag* på et fastsatt skjema. Oppgaven gjelder alle råstofftilførsler i foregående uke fra og med søndag kl. 0 til og med lørdag kl. 24.

3. Skjemaet skal i utfylt stand sendes til Fiskeridirektoratets representant (tellingsmann) for vedkommende distrikt. Oppgave skal sendes til det distrikt hvor selve fabrikken er beliggende uten hensyn til hovedkontorets eller råstoffkompaniets beliggenhet:

Oppgaver vedrørende fabrikker som ligger på Østlandet (Skagerakkysten) og Agderfylkene sendes fiskeriinspektøren i Kristiansand.

Oppgaver vedrørende Rogaland sønnenfor Boknfjorden skal sendes til vraker H. B. Nyman, Avaldsnesgaten 24, Stavanger.

Oppgaver vedrørende fabrikker i Nord-Rogaland skal sendes til Statens Saltsildvrakning, Haugesund.

Oppgaver fra Hordaland, Sogn og Fjordane sønnenfor Florø skal sendes til Fiskeridirektøren. Kontoret for statistikk og etterretningsvesen, Bergen.

Oppgaver fra den nordlige del av Sogn og Fjordane (fra og med Florø og nordover) skal sendes Ragnv. Husevåg, Husevåg.

Oppgaver fra distriktene nord for Stad skal sendes direkte til Fiskeridirektøren, Kontoret for statistikk og etterretningsvesen, Bergen.

4. Skjemaet inneholder plass til angivelse av *mengde* i skjeppe og *pris* i kroner og øre pr. skjeppe.

Som mengde føres opp det skjeppetall som fiskerne får oppgjør for. Partier hvor brisling og småsild forekommer i blanding og begge sorter utnyttes, deles etter beste skjønn på brisling og småsild. Så langt som det er mulig, må på skjemaene gjøres anmerkning for de partier som opprinnelig har bestått av blanding.

Med pris forstås førstehåndspris til fiskerne etter sortement. I de tilfelle hvor det fra samme herred forekommer partier med forskjellig pris slås mengdene sammen og som pris oppføres en *gjennomsnittlig* pris. Den gjennomsnittlige pris utregnes ved å legge sammen verdibeløpene for de forskjellige partier og deretter dividere med den samlede mengde.

5. Oppgaveplikten påhviler hver enkelt fabrikk. De fabrikker som får alt sitt råstoff gjennom ett eller

flere råstoffkompanier kan på ansøking til vedkommende tellingsmann, fritas for å avgi oppgave når råstoffkompaniet sender oppgave.

6. Fabrikkene (råstoffkompaniene) plikter å gi tellingsmennene underretning om når sesongen deres tar til og når den er avsluttet. I sesongen må sendes skriftlig underretning også for de uker hvor det ikke er tilførsler.

7. Disse bestemmelser trer i kraft straks og gjelder inntil videre.

Hva ferskfiskkontrollen arbeider med.

Fra Handelsdepartementets forslag til budsjett for saltvannsfiskeriene 1945—1946 hitsettes følgende resymé om ferskfiskkontrollen, formulert i Fiskeridirektoratet:

Kontrollen med fersk og frossen fisk bygger på forskrifter for behandling, tilvirking, føring, pakking og transport av fersk og frossen fisk, fiskefilet og rogn fastsatt ved forordning av Handelsdepartementet den 31. mars 1942. Disse forskrifter går i første rekke ut på å gi utførlige bestemmelser for fiskens behandling fra den kommer opp av sjøen til den forlater utførselsstedet i eksportpakket stand, og kontrollens oppgave er først og fremst å påse at disse bestemmelser for fiskens behandling etterkommes. Kontrollapparatet er bygd opp slik at kontrollen så vidt mulig skal følge fiskens behandling fra først til sist. Kontrollen ledes av en inspektør som har sitt kontor ved Fiskeridirektoratet i Bergen, hvor det også er ansatt en overkontrollør. Både inspektøren og overkontrolløren har dog en vesentlig del av sin virksomhet ute på kysten. Videre er ansatt noen kontrollører med fast stasjon på viktige kontrollsteder, liksom man har en rekke ambulerende kontrollører. Den betydning en effektiv ferskfiskkontroll har for å framskaffe kvalitetsvarer skulle det være upåkrevd å komme nærmere inn på. Man vil bare her understreke den overordentlig store betydning det vil ha for vår ferskfiskeksports framgang at kvaliteten kan holdes på et høyt nivå, og for å sikre kvalitetsvarer er en sterkt utbygd kontroll med fersk og frossen fisk absolutt nødvendig. Det er derfor direktoratets forutsetning etter hvert som man høster erfaring å utbygge kontrollapparatet videre fra den begynnelse man har etablert nå under krigsårene.

Ved siden av selve kontrollarbeidet med fersk og frossen fisk er det forutsetningen at kontrollen også skal være veiledende og i den utstrekning det er gjennomførlig også forestå undervisning i behandling av fisk og fiskeprodukter. Ferskfiskkontrollen har for øvrig ikke bare å kontrollere den fisk som omsettes som fersk fisk, men også påse at fisk som går til tørrfisk og klippfisk behandles forsvarlig. I samarbeid med Trankontrollen inspiserer ferskfiskkontrollørene også trandampingen og trandamperiene i fiskeværene.

Litteratur.

Jensen, Aage J. C.: Udsigterne for Drivgarnsfiskeriet efter Makrel i det østlige Skagerak og det nordlige Kattegat i Forsommeren 1946. Dansk Fiskeritid. Nr. 21, s. 210. Kbh. 1946.

Ferskfisktransporten med jernbane: 1. kvartal 1946.

(Alt i tonn).

Sendt fra	Til Oslo	Til andre Stasj.	Til Sverige	Til Tyskl.	I alt
<i>Trondheim.</i>					
Sild.....	153,0	88,1	74,4	—	315,5
Fisk.....	4 002,0	5 596,3	60,4	—	9 658,7
I alt	4 155,0	5 684,4	134,8	—	9 974,2
Mot i 1945	5 001,4	6 258,0	—	—	11 259,4
<i>Bergen.</i>					
Sild.....	306,9	825,2	—	—	1 132,1
Fisk.....	310,2	447,3	—	—	757,5
I alt	617,1	1 272,5	—	—	1 889,6
Mot i 1945	5 520,4	4 464,4	—	—	9 984,8
<i>Åndalsnes.</i>					
Sild.....	287,8	531,7	—	—	819,5
Fisk.....	1 814,5	690,9	0,3	—	2 505,7
I alt	2 102,3	1 222,6	0,3	—	3 325,2
Mot i 1945	2 652,2	3 025,1	—	329,1	6 006,4
<i>Narvik.</i>					
Sild.....	—	—	—	—	—
Fisk.....	—	—	37,6	—	37,6
I alt	—	—	37,6	—	37,6
Mot i 1945 ¹⁾	—	—	—	—	—
<i>Mosjøen.</i>					
Sild.....	—	0,3	—	—	0,3
Fisk.....	1 667,6	975,4	—	—	2 643,0
I alt	1 667,6	975,7	—	—	2 643,3
Mot i 1945	1 226,0	699,1	—	—	1 925,1
<i>Andre stasj.</i>					
Sild.....	—	—	—	—	—
Fisk.....	—	—	2,6	—	2,6
I alt	—	—	2,6	—	2,6
Mot i 1945	—	—	—	—	—
<i>Hele landet.</i>					
Sild.....	747,7	1 445,3	74,4	—	2 267,4
Fisk.....	7 794,3	7 709,9	100,9	—	15 605,1
I alt	8 542,0	9 155,2	175,3	—	17 872,5
Mot i 1945	14 400,0	14 446,6	—	329,1	29 175,7

¹⁾ Forbud mot transitt gjennom Sverige.

Vårfiske, forts. fra s. 236.

Total 8126 tonn, hengt 4990 tonn, rotskjær 92 tonn, saltet 2443 tonn, anvendt fersk og iset 632 tonn, som filet 34 tonn, tilvirket 2290 hl dampmedisintran og levert 1885 hl lever til annen tran. I fisket deltok 613 båter med 2565 mann. Der var frammøtt 48 landkjøpere og 7 kjøpefartøyer, fiskevekten er 250—310, leverholdigheten 1200—2000, tranprosenten 35—40.

Landets samlede torskefiske viser et totalutbytte på 178 739 tonn, hvorav hengt 49 619, saltet 103 802, anvendt fersk og iset 20 534, til filet 4449 alt tonn, tilvirket 98 461 hl dampmedisintran og brukt 3551 hl lever til annen tran. Rognpartiene er uforandrete.

Verdensproduksjonen av fisk før krigen.

Denne figuren er hentet fra den amerikanske avhandlingen som vi gjengir under tittelen: »All verdens fiskerier«. Figur 1 stod i »Fiskets Gang« nr. 3, s. 25. Figuren under må ses sammen med tabell 2 »Verdens fiskerier« som var inntatt i »Fiskets Gang« nr. 19, side 220—222.

FIGURE 2
WORLD FISHERY PRODUCTION BY WATERS

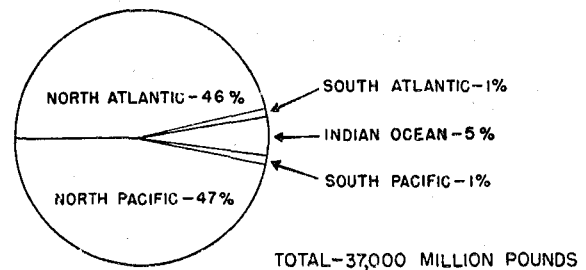

FIGURE 3
WORLD FISHERY PRODUCTION BY HEMISPHERES

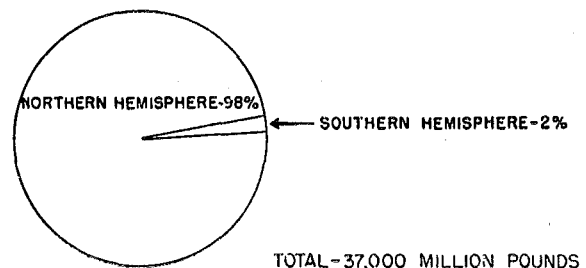
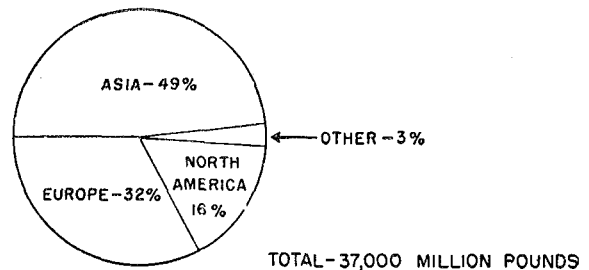

FIGURE 4
WORLD FISHERY PRODUCTION BY CONTINENTS

SOURCE: U. S. FISH AND WILDLIFE SERVICE

Sammenlignende forsøk med tørrfrossen (luftfrossen) og lakefrossen agnsild i Lofoten 1946.

Av fiskerikonsulent M. O. Kristensen.

På Fiskeridirektoratets foranledning ble der under årets lofotfiske iverksatt sammenlignende forsøk med agnsild frosset på forskjellige måter.

Av et parti garnsild på 40 hl av kvalitet nærmest storsild som var fanget på Møre natt til 23. februar, ble 18/2 kasser luftfrosset og 18/2 lakefrosset ved Statens Kjøleanlegg og Fryseri i Ålesund.

Silden ble sendt nordover 27/2. Utvalgsformann G. Sandvær, Svolvær, administrerte forsøkene, og

silden ble fordelt til de forskjellige fiskevær hvorfra forsøkene skulle utføres.

I tiden 5. mars til 16. mars ble der gjort 2—3 forsøk i hvert av de etterfølgende vær: Risvær, Skrova, Svolvær, Henningsvær, Stamsund, Ballstad, Sørvågen, Å og Værøy.

Resultatene for hvert enkelt forsøk er gjengitt nedenfor:

Risvær. Forsøket utført av Kristian Kristiansen, Blokken, Soriland.

Dato	14/3	15/3	16/3	
Tørrfrossen sild	1100 angler 76 stk. fisk	1100 angler 53 stk. fisk	1100 angler 82 stk. fisk	211 stk.
Lakefrossen sild	1100 angler 61 stk. fisk	1100 angler 57 stk. fisk	1100 angler 83 stk. fisk	201 stk.

Skrova. Forsøket utført av: Anton Toften, N-449-V.

Dato	5/3	6/3	7/3	
Tørrfrossen sild	100 angler 7 stk. fisk		100 angler 7 stk. fisk	14 stk.
Alm. frossen sild	100 angler 6 stk. fisk	100 angler 8 stk. fisk	100 angler 7 stk. fisk	21 stk.
Lakefrossen sild		100 angler 6 stk. fisk	100 angler 3 stk. fisk	9 stk.

Svolvær. Forsøket utført av Ingolf Krane, Svolvær.

Dato	7/3	8/3	11/3	
Tørrfrosset sild	500 angler 58 stk. torsk	400 angler 75 stk. torsk	500 angler 48 stk. torsk	181 stk.
Lakefrosset sild	500 angler 66 stk. torsk	400 angler 53 stk. torsk	500 angler 39 stk. torsk	158 stk.

Henningsvær. Forsøket utført av: Anders Sandvær, N-239-HR, Herøyholmen, Herøy.

Dato	9/3	11/3	12/3	
Luftfrosset sild	600 liner 56 stk. torsk	600 liner 89 stk. torsk	600 liner 140 stk. torsk (bruket sammenviklet med annet bruk)	285 stk.
Lakefrosset sild	600 liner 37 stk. torsk	600 liner 76 stk. torsk	600 liner som ovenfor	253 stk.

Stamsund. Forsøket utført av Alfon Grunvåg, Gibostad, Lenvik, T-86-LK.

Dato	9/3	11/3		
Luftfrosset agnsild	600 liner 56 stk. torsk	1000 liner 84 stk. torsk		140 stk.
Lakefrosset agnsild	800 liner 33 stk. torsk	1200 liner 71 stk. torsk		104. stk.

Ballstad. Forsøksfiske utført av N-23-VA, Martin Lindbak, Sundvoll, Vega.

Dato	9/3	11/3		
Lakefrosset agnsild	1200 angler 121 stk. fisk	1200 angler 187 stk. fisk		308 stk.
Tørrfrosset agnsild	1200 angler 114 stk. fisk	1200 angler 155 stk. fisk		269 stk.

Sørvågen. Forsøket utført av Karl Nilsen, Sørvågen.

Dato	12/3	13/3	14/3	
Luftfrosset agnsild	300 angler 34 stk. fisk	300 angler 31 stk. fisk	300 angler 85 stk. fisk	150 stk.
Lakefrosset agnsild	300 angler 45 stk. fisk	300 angler 46 stk. fisk	300 angler 27 stk. fisk	118 stk.

Aa. Forsøket utført av Ole Lorntsen, Aa.

Dato	14/3	15/3	16/3	
Luftfrosset agnsild	9 stamper 30 stk. fisk	9 stamper 28 stk. fisk	9 stamper 34 stk. fisk	92 stk.
Fanget i alt	218 stk. fisk	314 stk. fisk	328 stk. fisk	
Lakefrosset agnsild	9 stamper 31 stk. fisk	9 stamper 41 stk. fisk	9 stamper 38 stk. fisk	110 stk.

Sørvågen. M/k «Ask», N-201-MS. Forsøket utført av Petter Johnsen, Sørvågen oppsynsdistrikt.

Dato	12/3	13/3	14/3	
Luftfrosset agnsild	300 angler 32 stk. fisk	300 angler 45 stk. fisk	300 angler 32 stk. fisk	109 stk.
Lakefrosset agnsild	300 angler 44 stk. fisk	300 angler 37 stk. fisk	300 angler 36 stk. fisk	117 stk.

Værøy. Forsøket utført av N-77-VR. Heiberg Hardie, Sør-Værøy.

Dato	12/3	13/3	15/3	16/3
Tørrfrosset agnsild	1200 angler 279 stk. fisk	1200 angler 201 stk. fisk		
Vanlig frosset agnsild ..	1200 agnler 224 stk. fisk	1200 angler 187 stk. fisk	1200 angler 286 stk. fisk	1200 angler 246 stk. fisk
Lakefrosset agnsild			1200 angler 164 stk. fisk	1200 angler 232 stk. fisk
Tørrfrosset	480 stk.		Vanlig frosset532 stk.	
Vanlig frosset	411 stk.		Lakefrosset396 stk.	

Sluttsummen, det samlede antall fisk for de 2—3 forsøk som er utført med de to sorter agnsild for hvert enkelt fiskevær, viser at de største fangster er oppnådd på tørrfrossen (luftfrossen) agnsild for 7 fiskevær, nemlig Risvær, Skrova, Svolvær, Henningsvær, Stamsund, Sørvågen og Værøy, mens den lakefrosne agnsild ga det beste resultat for 2 vær, nemlig Ballstad og Aa. liksom en annen farkost fra Sørvågen oppnådde bedre fangst på lakefrossen agnsild.

Den tørrfrosne agnsild synes således å ha gitt best resultat i øst- og midt-Lofoten vestover til Stamsund, mens den lakefrosne sild har gitt best resultat i Ballstad—Sørvågen—Aa.

Hva som kan være årsaken til dette, er det ikke så godt å ha noen formening om etter denne ene sesongs prøver.

Den benyttete agnsild var tatt av samme parti garnfanget storsild, og forsøkene ble for begge agnsorters vedkommende gjort innenfor tidsrommet 5.

mars—16. mars. Hvorvidt oppbevarings- eller lagringsmåten for agnet etter at det er kommet til Lofoten kunne ha hatt noen betydning er ikke brakt på det rene.

Forsøksfiskeren fra Aa uttaler i sin rapport bl. a.: »Den luftfrosne ble mørk da den kom i sjøen, den lakefrosne derimot var helt kvit.«

Forsøksfiskeren fra Værøy synes derimot å ha konstatert det motsatte, idet han bl. a. uttaler: »Ved framkomsten var den tørrfrosne sild i god stand og var hvit og fin i fisken«. — Den lakefrosne sild var i dårligere forfatning, rød om øynene — —.

For øvrig bemerker en av forsøksfiskerne at »fisket har vært ujevnt på nattline hele vinteren.«

Det oppnådde merutbytte som den tørrfrosne agnsild har gitt under forsøkene synes kanskje ikke å være særlig stor. Skulle det dog vise seg at denne sild jevnt over gjennom hele sesongen ga litt bedre utbytte, ville det samlede sluttkvantum for hele Lofot-sesongen bli ikke ubetydelig øket.

Nye forskrifter og bestemmelser om kvalitetskontroll for medisintran.

Handelsdepartementet har den 18. mai 1946 i henhold til lov om kvalitetskontroll for fisk samt fiske- og fangstprodukter av 25. juni 1937 og kgl. resolusjon av 26. april 1946 utferdiget nye forskrifter om kvalitetskontroll for medisintran og nytt reglement vedr. tilvirkning, omsetning og utførsel av medisintran. Forskriftene og bestemmelsene er trådt i kraft straks. — Iflg. kgl. resolusjon av 26. april 1946 er lov nr. 4 av 9. februar 1940 om opphevelse av lov av 26. juni 1929 om forandring av midlertidig lov om kvalitetskontroll av medisintran av 22. juni 1928 trådt i kraft fra 1. mai 1946.

Forskrifter om kvalitetskontroll for medisintran.

Fastsatt i henhold til lov om kvalitetskontroll for fisk samt fiske- og fangstprodukter av 25. juni 1937 og kgl. resl. av 26. april 1946.

§ 1.

Tilvirkning av medisintran her i riket, der under koldklaring og mulig annen behandling av slik tran samt omsetning av den skal være gjenstand for kontroll i hygienisk og kvalitetsmessig henseende.

Ved tilvirkning som nevnt forstås også tilvirkning ombord i norske fiskefartøyer.

§ 2.

Medisintran som utføres her fra riket skal kontrolleres ved utførslen og legitimeres overfor tollvesenet å ha vært underkastet kontroll.

§ 3.

Kontrollen skal bestå i undersøkelse og hevdelse av medisintranens ekthet, renhet og kvalitet for øvrig. Kontrollen skal først og fremst ta sikte på å beskytte og hevde de egenskaper som er karakteristiske for den her i landet framstilte ekte, naturrene og for øvrig første klasses torskelevermedisintran.

§ 4.

Handelsdepartementet gir nærmere regler for den i foranstående paragrafer nevnte kontroll.

§ 5.

Utenlandsk medisintran og annen tran og marine oljer dog unntatt hvalolje som innføres, skal kontrolleres ved innførslen i den utstrekning Handels-

departementet bestemmer. Likeledes skal anvendelsen av slik tran og slike oljer være gjenstand for ytterligere kontroll i den utstrekning hensynet til gjennomførelsen av den i foregående paragrafer nevnte kontroll tilsier.

§ 6.

Handelsdepartementet kan bestemme at annen tran enn medisintran som omsettes eller utføres under benevnelsen torskelevertran eller annen benevnelse i norsk eller fremmed språk som angir den å være tran, skal være gjenstand for kontroll i den utstrekning hensynet til gjennomførelsen av den i §§ 1—4 nevnte kontroll tilsier.

§ 7.

Kontrollen ledes av Fiskeridirektoratet. Handelsdepartementet oppretter kontrollstasjoner og ansetter de nødvendige funksjonærer.

§ 8.

Til dekning av de med kontrollen forbundne utgifter, oppkreves der ved utførsel her fra riket en avgift av all medisintran av kr. 1,50 pr. 100 kg av varens nettovekt. Avgiften oppkreves av tollvesenet.

Handelsdepartementet kan fastsette avgifter for de bevis eller øvrige erklæringer, derunder også segl kontrollen måtte utstede.

§ 9.

Overtredelse av disse forskrifter eller de med hjemmel deri utferdigete bestemmelser straffes med bøter.

§ 10.

Denne resolusjon trer i kraft.....

Reglement vedrørende tilvirkning, omsetning og utførsel av medisintran.

Utfordiget av Handelsdepartementet den 18. mai 1946 med hjemmel i kgl. resolusjon av 26. april 1946.

I. Bestemmelser vedrørende framstilling og omsetning av medisintran.

§ 1.

Ved medisintran forstås i dette reglement tran som er framstillet av lever av fisk som foreskrevet i den norske farmakopø (gadus morrhua og andre arter av gadus) og som tilfredsstiller de fordringer til ekthet, renhet og kvalitet for øvrig som er fastsatt i dette reglement.

§ 2.

Enhver som her i landet vil tilvirke eller foredle tran av fiskelever til medisinsk bruk, skal være undergitt de bestemmelser som er fastsatt i dette reglement med hensyn til leverens og de ved tranproduksjonen benyttete apparaters behandling, lokalenes og maskineriets innretning samt tranens omsetning.

§ 3.

Eiere av anlegg for fremstilling av medisintran skal være forpliktet til å anmelde virksomheten til Fiskeridirektoratet før denne påbegynnes med nærmere beskrivelse av anlegget og dets utstyr. De skal være forpliktet til å underrette direktoratet om enhver endring av betydning for anleggets drift, derunder om salg eller bortleie av det.

Fiskeridirektoratet fører register over alle anlegg for framstilling av medisintran. Bare anlegg som tilfredsstiller de fordringer som kontrollen stiller i henhold til dette reglement kan oppføres på registeret, og oppførte anlegg som ikke lenger oppfyller nevnte fordringer kan strykes av registeret. Bare ved anlegg som står oppført på registeret kan framstilling av medisintran foregå.

Fiskeridirektoratet kan i instruks oppstille minimumsfordringer til anleggenes innredning og utstyr.

§ 4.

Enhver som tilvirker medisintran skal sende inn til Fiskeridirektoratet oppgaver over sin produksjon etter nærmere regler som fastsettes av direktoratet.

§ 5.

De som under ledelse av Fiskeridirektoratet utøver kontrollen skal i inspeksjonsøyemed ha adgang til ethvert anlegg for tilvirkning av medisintran, herunder også anlegg for koldklaring eller filtrering og trandamperier ombord i fiskefartøyer. De har rett til å utta de for kontrollutøvelsen nødvendige prøver av den tilvirkete tran og de til tilvirkningen anvendte materialer.

Anlegg som foran nevnt skal være forpliktet til å etterkomme de påbud som kontrollens utøvere i henhold til sin instruks gir, samt til å avgi enhver opplysning om produksjonen og hva dermed står i forbindelse, som måtte være nødvendig til fastslåen av tranens ekthet og opprinnelse eller for tilveiebringelse av statistisk materiale i kontrolløyemed.

Ved tilvirkning av tran her i riket forstås også tilvirkning ombord på norsk fartøy.

§ 6.

Det er forbudt til framstilling av medisintran å anvende annen lever enn i § 1 nevnt.

§ 7.

Det er forbudt å selge under benevnelsen »medisintran« tran, som er tilvirket av annen lever enn i § 1 nevnt, eller som er oppblandet med andre tran-sorter.

§ 8.

Det er forbudt å anvende i medisintran annen tran enn tran framstillet av lever som i § 1 nevnt.

Likeledes er det forbudt å anvende i medisintran sådan tran av lever som i § 1 nevnt, som er raffinert med kjemiske midler. Fiskeridirektoratet kan dog betingelsesvis fritta fra sist nevnte bestemmelse for annen medisintran enn medisintran som omfattes av kontrollstandard A, kfr. reglementets § 32. Nærmere bestemmelser herom utferdiges av Fiskeridirektoratet i instruks.

§ 9.

Medisintran skal tilvirkes og foredles her i riket i følgende sorter:

- a. Dampmedisintran utvunnet ved damping eller annen varmebehandling av lever av bare torsk.
- b. Annen dampmedisintran utvunnet ved damping eller annen varmebehandling.
- c. Råtran (rå-, blank medisintran).

§ 10.

I anlegg som i § 5 nevnt skal på lett synlig måte være oppslått plakater med innskjerpelse av de i de foregående paragrafer inneholdte bestemmelser. Likeledes skal i slike anlegg oppslås en plakat inneholdende bestemmelsene i §§ 11—22.

§ 11.

Fat og tønner og liknende emballasje som brukes ved tilvirkning, lagring og omsetning av medisintran, skal merkes med betegnelsen »medisintran« samt med navnet på den leversort eller de leversorter, hvorav tranen er framstillet, og med det nummer som anlegget er innregistrert under hos Fiskeridirektøren. Dessuten skal emballasjen merkes med nummeret på den produksjonsoppgave som tranen i emballasjen gjelder (§ 4).

Det er forbudt å selge og kjøpe medisintran som ikke er merket som her nevnt. Fiskeridirektoratet fastsetter nærmere regler for merkingen.

Videre skal alle beholdere, f. eks. tanker og kar, som anvendes til foredling eller lagring av medisintran, merkes med betegnelsen »medisintran«.

Bare medisintran kan fylles på og forefinnes på emballasje og beholdere som er merket som i denne paragraf nevnt.

§ 12.

Enhver som vil framstille medisintran skal iakttas de strengeste hygienske hensyn i alle forhold vedrørende framstillingen og skal derunder sørge for et omhyggelig renhold av så vel de rom hvor framstillingen foregår, som av stimkar, smeltekjeler, tranbeholdere og den til leveren og tranen benyttete emballasje.

§ 13.

I ethvert damperi skal, etter den tilvirkningsmåte som brukes, stimkar eller blikkar (underlegningskjeler) være utstyrt med de nødvendige apparater, som øser, trakter, silingskar, avkjølingskar og beholdere samt termometre til måling av tranens temperatur.

§ 14.

Ved kjøp eller samling av lever fra fiskefartøy eller annet fartøy må leveren ikke styrtes eller transporteres løs i båt eller annet skipsrom, men fylles i rene tønner, stamper eller kasser. Det er forbudt å tilvirke til medisintran lever som ikke har vært behandlet på den måte som foran er påbudt.

§ 15.

Tønner, stamper eller kasser som benyttes til lever, må spyles med fersk vann eller sjøvann og skrubbes med kost en gang hvert døgn så lenge de er i bruk. Så vel gulvet i ethvert anlegg som ledige tønner eller annen emballasje som benyttes til leveren, må være rensplet ved avslutningen av hver dags arbeid.

§ 16.

Før leveren anvendes til dampmedisintran, må det påses at ingen galleblære henger ved den. Dessuten må lever av fisk fisket i tiden 1. mai til 30. september samt lever av fisk som har gått i rødåte (*calanus Finnmarkicus*) vaskes i rent vann.

Lever som er gått i oppløsning, må ikke anvendes til dampmedisintran.

§ 17.

Ved tranframstilling i blikk-kjeler (underlegningskjeler) skal disse være varme før leveren styrtes i. Under den videre oppvarming skal det stadig røres om i leveren til denne har nådd en temperatur av minst ca. 80 gr. Celsius. Varmen dempes deretter ved å fylle litt kaldt vann i kjelen. Tranen står en stund for å klarne, hvorefter den øses av eller tappes på avkjølingsbeholdere.

Ved blikk-kjeler hvor der også ledes direkte damp ned i leveren, bør temperaturen gå opp i 85—90 gr. Celsius.

§ 18.

Når der ledes damp av høyere trykk direkte inn i leveren, lar en temperaturen stige til minst 90—95 gr. Celsius. Tranen må deretter stå i ro en halv times tid, før man taper den av på avkjølingsbeholdere. Under damping og klaring bør dampkaret holdes mest mulig tillukket for å nedsette luftens skadelige innvirkning.

§ 19.

Silingskar, avkjølingskar og beholdere hvorpå der står ferdigdampet medisintran, skal tildekkes mest mulig, så tranen beskyttes mot innvirkning av lys og luft. Dette gjelder også tønner, fat eller kar hvorpå der står råmedisintran og blanktran samt lever til slik tran.

§ 20.

Fra avkjølingskaret bør tranen snarest fylles i tønner, idet en påser at der ikke følger grakse med over i tønner. Denne bør fylles nesten helt full.

§ 21.

En eller to uker etter at tranen er fylt på tønner eller fat, skal den etterses og mulig bunnfall fjernes. Blir tranen lagret for lengere tid, må slikt ettersyn gjentas en eller to ganger.

§ 22.

Den tran som fås av graksen etter at primatranen er utskilt, må ikke innblandes i primatranen.

Den først nevnte tran må holdes for seg selv og fylles på særskilte tønner eller fat med særskilt merke og merkes tydelig med »sekunda«.

Reglene i denne paragraf må også overholdes av den som omsetter den her omhandlede tran.

§ 23.

Enhver som vil utføre medisintran må ved kjøp (innlagring eller annen mottaking) av medisintran av norsk opprinnelse og tilvirkning gi meddelelse til kontrollen om det innkjøpte partis størrelse. Partiets produksjonsoppgave-nummer (jfr. § 11,1) og produsentenes registreringsnummer bør så vidt mulig også oppgis. For øvrig skal der gis de opplysninger om partiet kontrollen måtte forlange. Kontrollen har adgang til nærmere undersøkelse av partiet.

Likeledes må enhver som utfører medisintran ved kjøp (innlagring eller annen mottaking) av medisintran av fremmed opprinnelse gi meddelelse til kontrollen om det innkjøpte partis størrelse og opprinnelse og for øvrig gi de opplysninger om partiet

som kontrollen måtte forlange. Kontrollen skal ved nærmere undersøkelse av partiet avgjøre om det er anvendbart til medisintran, der under om det er anvendbart under de i § 32 nevnte kontrollstandards. De godkjente mengder hva sist nevnte anvendelse angår må til enhver tid ikke overstige 15 pst. av den i løpet av kalenderåret eksporterte mengde medisintran av norsk kontrollstandard. Det er ikke adgang til å bruke annen fremmed tran til medisintran under foran nevnte kontrollstandards enn den som er godkjent til denne anvendelse.

Det skal her fra riket ikke kunne utføres og omsettes for forbruk her i landet mer medisintran enn hva der er framkommet gjennom forannevnte oppgaver.

Fiskeridirektoratet kan utferdige instruks vedrørende det i denne paragraf påbudte.

§ 24.

All fremmed medisintran skal ved innførslen anmeldes til kontrollen, som også skal ha adgang til å utta prøver og utøve annen nærmere kontroll av nevnte tran og av annen fremmed tran og fremmede marine oljer unntatt hvalolje i den utstrekning det anses for formålstjenlig for gjennomførelsen av kontrollen for medisintran.

Nærmere bestemmelser herom utferdiges av Fiskeridirektoratet i instruks.

II. Spesielle bestemmelser vedrørende utførsel av medisintran.

§ 25.

Medisintran som utføres her fra riket, skal ved framleggelse av kontrollbevis eller annen erklæring fra en av kontrollens stasjoner for tollvesenet legitimeres å være kontrollundersøkt og godkjent som medisintran.

§ 26.

Kontrollundersøkelse kan rekvireres ved henvendelse til den nærmeste av kontrollens stasjoner.

Slik henvendelse, som skal skje i betimelig tid før utførslen, kan skje muntlig eller skriftlig. Det skal dog i ethvert tilfelle utferdiges en skriftlig rekvisisjon på dertil av Fiskeridirektoratet anordnet skjema, som overleveres kontrollens prøvetaker, når denne innfinder seg på rekvirentens lager.

Enhver rekvisisjon av undersøkelse (muntlig eller skriftlig) innføres straks i kontrollstasjonens rekvisisjonsprotokoll, hvilken innførelse i alminnelighet blir bestemmende for den rekkefølge hvori prøve-

taking og undersøkelse skal finne sted. Tvungen kontroll går alltid foran den nedenfor omhandlede frivillige analyse.

§ 27.

På det i § 26 nevnte skjema skal rekvirenten oppgi:

1. Den benevnelse som tranen er solgt under og merket med.
2. Transorten (damp-, råmedisintran m. v.), partiets størrelse og emballasjens art.
3. Forsendelsesmerke, tidspunkt for forsendelsen, transportmidlet og varens bestemmelsessted og land.

Rekvirenten avgir erklæring på tro og love om at den til undersøkelse framstilte medisintran består av tran som er kjøpt eller av rekvirenten tilvirket som medisintran av lever av fisk, som foreskrevet i den norske farmakopø.

§ 28.

Når kontrollundersøkelse rekvireres, skal det tor undersøkelse bestemte parti være i eksportpakket stand (jfr. dog § 38) og hele partiet eller større nærmere angitte deler av det skal være ensartet, fra samme beholder eller fra samme siling.

Partiet skal så vidt mulig holdes tydelig atskilt fra det øvrige lager og forbli slik atskilt så lenge undersøkelsen og den dermed forbundne øvrige kontroll pågår.

§ 29.

Kontrollens prøvetaker har, når rekvisisjonen er innsendt, å innfinne seg på rekvirentens lager. Prøvetakeren påser at vedkommende parti er merket i overensstemmelse med angivelsene på rekvisisjonen. Deretter uttar prøvetakeren prøver etter nærmere fastsatte regler. Umiddelbart etter avsluttet prøvetaking blir samtlige tønner av partiet å forsyne med kontrollens merke (segl).

§ 30.

Kontrollens merke (segl) skal være påført det norske våpenmerke (løvemerke).

§ 31.

Rekvirenten plikter å stille til disposisjon for prøvetakeren den arbeidshjelp som denne finner nødvendig for utførelsen av sitt arbeid. Retter rekvirenten eller noen av hans folk seg ikke etter de anvisninger som prøvetakeren gir, kan prøvetakeren avbryte prøvetakingen.

Prøvetakeren skal til enhver tid ha adgang til rekvirentens lager til kontroll av partier som er forsynt med kontrollens merke (segl).

§ 32.

Kontrollundersøkelsen skal foregå i henhold til følgende inndeling vedr. tranbetegnelse, kontrollstandard (kombinasjon av kontrollfordringer vedr. kjemiske konstanter, smak, lukt og vitamin A-innhold) segl og kontrollbevis:

Norsk damputvunnet medisintran	Norsk damputvunnet medisintran	Norsk råmedisintran	Norsk blankmedisintran
Kontrollstandard A	Kontrollstandard B	Kontrollstandard C	
Gadus morrhua	Gadus morrhua og andre gadusarter	Gadus morrhua og andre gadusarter	
Gult segl	Hvitt segl	Blått segl	
Gult kontrollbevis	Hvitt kontrollbev.	Blått kontrollbevis	

Kontrollfordringene under de respektive standard fastsettes nærmere av Fiskeridirektoratet i instruks hvori også oversettelser av de foran nevnte tranbetegnelser fastsettes.

Medisintran som ikke svarer til de foran nevnte standard kan utføres dersom den tilfredsstillende visse av Fiskeridirektoratet i instruks nærmere fastsatte fordringer og dersom den er solgt under og av kontrollen merket med en betegnelse i norsk eller fremmed språk som angir at tranen ikke tilfredsstillende de foran nevnte kontrollstandard og som ellers ikke inneholder ordet norsk. Den nevnte merking blir nærmere å omhandle i instruks. Medisintran som her nevnt får ikke kontrollens merke (segl). Ved utførelsen må bevitelse fra vedkommende kontrollstasjon for at tranen har vært under kontroll forelegges tollvesenet.

Tran som ikke tilfredsstillende de fordringer som i foregående avsnitt nevnt, kan ikke utføres som medisintran.

§ 33.

Den av kontrollstasjonen utførte bedømmelse av den i instruks fastsatte fordring vedr. lukt og smak kan, ifall de øvrige fordringer tilfredsstilles av rekvirenten innankes for et utvalg bestående av to på medisintranens område sakkyndige medlemmer, hvorav Medisintraneksportørens Landsforening oppnevner en og Fiskeridirektoratet en. Utvalgets bedømmelse må være ensstemmig for å kunne omstyrte kontrollstasjonens avgjørelse.

§ 34.

Kontrollbeviset utferdiges i to eksemplarer og tilstilles rekvirenten. Denne oversender det ene eksemplar til tollvesenet på det sted hvor ekspedisjonen av varen for utførsel finner sted. Det annet eksemplar medsendes skipningsdokumentene til den utenlandske importør.

Kontrollbeviset skal angi det undersøkte tranpartis størrelse og sort (damp-, rå-, blankmedisintran), emballasjens art (jern-, blikk-, eketømmer), forsendelsesmerket, bestemmelsesland, transportmidlet og dets avgangsdatum, rekvirentens navn, datum for prøvetakingen, den benevnelse tranpartiet er solgt under og merket med, samt kontrollens forsegling. Dessuten skal beviset påføres bemerkning om at undersøkelsens resultat tilfredsstillende de av kontrollen oppstilte fordringer til de kjemiske konstanter og kvalitet for øvrig samt at det bare har gyldighet i omsetning fra norsk eksportør til utenlandsk mottaker.

§ 35.

Kontrollbeviset oppbevares av tollvesenet, som påser at det parti som beviset omhandler, er i forseglet stand og merket overensstemmende med beviset.

§ 36.

I fall undersøkelsens resultat ikke tilfredsstillende de i § 32, punkt 1 og 2 omhandlede kontrollstandard, har prøvetakeren snarest å fjerne kontrollens segl på det tranparti, hvorav prøver er tatt, og frigi dette.

Hvis partiet heller ikke tilfredsstillende de i § 32, punkt 3 nevnte fordringer, eller ikke blir eksportert, skal der for undersøkelsen betales spesielt gebyr, som fastsettes av Fiskeridirektoratet. Rekvirenten kan da forlange undersøkelsesresultatene utskrevet som frivillig analyse.

§ 37.

Kontrollen kan tillate, liksom den også kan påby, at det holdes tran på lager i fullt eksportpakket og merket stand således at der etter kontrollundersøkelse av partiet og etter utstedelse av kontrollbevis under kontrollens oppsyn kan uttas deler av partiet for eksport. Ved eksport av slike deler utstedes kontrollbevis for hver enkelt del ved framvisning av og avskrivning på det opprinnelige utstedte.

Prøvetaking og forsegling skal foregå som i § 29 nevnt. Kontrollen kan ved slik kontrollundersøkelse påby ekstra anordninger med hensyn til prøvetakingen, forseglingen og partienes avsondring fra det øvrige lager.

Dersom tran som her nevnt undergår forandring etter lengere tids lagring, slik at den ved en senere kontrollundersøkelse ikke lenger tilfredsstillende vedk. standrad, skal kontrollen oppheve den tidligere godkjennelse.

§ 38.

Kontrollundersøkelse kan også rekvireres for tran på større beholdere som er godkjent av kontrollen. Tranen må før påfyllingen være ensartet, eller den må blandes godt på beholderen før prøvetakingen.

Etter prøvetaking fra slike beholdere blir disse å forsegle både i påfyllings- og tappekraner.

Ved tapping av tran fra slike beholdere har prøvetakeren å fjerne seglet på tappekranene, å påse tappingen fra beholdere til eksportemballasje, samt umiddelbart deretter å forsyne denne emballasje med kontrollens merke (segl).

Etter avsluttet tapping blir beholderens tappekran igjen å forsegle, ifall der fins kontrollundersøkt tran tilbake på beholderen.

Kontrollbevis for tran som er undersøkt fra beholdere som nevnt, utstedes etter utført undersøkelse samt ved utførsel av deler av tranen på beholderen. Disse deler avskrives på det opprinnelige utstedte bevis.

§ 39.

Kontroll av tran som eksporteres på emballasje av mindre innhold enn 10 liter, må foregå på den i foregående paragraf beskrevne måte.

Dersom slik emballasje utgjøres av flasker eller annen originalemballasje bestemt for forbrukerne, skal der over denne emballasjes åpning anbringes kontrollmerke (segl) etter forskrifter som nærmere fastsettes av Fiskeridirektoratet.

For kontroll av tran som i denne paragrafs 2. ledd nevnt skal erlegges spesielle gebyrer, hvis størrelse fastsettes av Fiskeridirektoratet.

Nærmere forskrifter for øvrig vedr. kontroll av medisintran på emballasje som her nevnt, kan fastsettes av Fiskeridirektoratet.

§ 40.

Kontroll av medisintran som eksporteres i aromatisert stand, skal foregå på den måte at tranen før aromatiseringen på vanlig måte anmeldes til vedkommende kontrollstasjon for undersøkelse. Anmeldelsen må inneholde nøyaktig oppgave over mengde, art og sammensetning av aromatiseringsstoffet, som må godkjennes av vedkommende kontrollstasjon før tilsetningen. Tilsetningen skal foregå under stasjonens kontroll, liksom denne har adgang til å utta

prøver av den aromatiserte tran og også på annen måte å ha den under kontroll.

For kontroll av tran som i denne paragraf nevnt skal erlegges spesielle gebyrer, hvis størrelse fastsettes av Fiskeridirektoratet.

§ 41.

Der skal være adgang til under særlige omstendigheter å få tranpartier eksportkontrollert utenfor den for kontrollens funksjonærer fastsatte arbeidstid. De herved forbundne utgifter blir å dekke av rekvirenten etter satser som fastsettes av Fiskeridirektoratet.

III. Bestemmelser vedr. kontroll av vitamininnholdet i medisintran.

§ 42.

For den som framstiller eller forhandler medisintran på flasker og annen originalemballasje bestemt for forbrukerne, skal det være adgang til å få slik tran biologisk kontrollert med hensyn til vitamin A og D-innhold i tillegg til den øvrige kontroll.

Nærmere bestemmelser vedr. nevnte kontroll, derunder også den avgift eller de avgifter som rekvirenten skal erlegges, fastsettes av Fiskeridirektoratet i instruks.

IV. Bestemmelser vedr. frivillig rekvisisjon av undersøkelser av tranprøver.

§ 43.

Der skal ved kontrollstasjonene være adgang til å få undersøkt tranprøver som innsendes til stasjonene. Slik undersøkelse har intet med den tvungne kontroll å gjøre. Undersøkelsens resultat meddeles på særskilte for slik analysering anordnede skjemaer.

For utførelse av undersøkelser som foran nevnt, erlegges en godtgjørelse som fastsettes av Fiskeridirektoratet.

V. Bestemmelser vedr. kontroll med utførslen av annen tran enn medisintran.

§ 44.

Annen tran enn medisintran skal ved utførslen være gjenstand for kontroll i den utstrekning hensynet til kontrollen av medisintran tilsier. Der skal herunder være adgang til å utta prøver av slik tran.

Nærmere bestemmelse herom fastsettes av Fiskeridirektoratet i instruks.

Statens fiskeriforsøksstasjon.

I »Fiskets Gang« nr. 17 av 9. ds. er gjengitt en uttalelse til »Nasjonen« av styrer Notevarp. Da uttalelsen for sildemelproduksjonens vedkommende er egnet til misforståelse, har Sildemelutvalget bedt oss ta inn følgende:

»Under avsnittet »sildemelproduksjonen« opplyses bl. a. at »kontrollen av anleggets evne til å utnytte materialet er nødvendig, da sildoljefabrikkene arbeider med statsstøtte.« Da uttalelsen om at »sildoljefabrikkene arbeider med statsstøtte« kan misforståes, ønsker Sildemelutvalget som organ for sildmel- og sildoljeindustrien å opplyse at vår industri hverken før, under eller etter krigen har mottatt noen som helst form for statsstøtte.

Forholdet er nemlig følgende: På grunn av fiskernes økede driftsutgifter og kompensasjon for krigsrisiko er sildprisen betydelig øket, sammenliknet med de priser fiskerne oppnådde før krigen. Fabrikkene har under hele okkupasjonen avgitt sin samlede produksjon til Forsyningsdepartementet og har herfor mottatt en av Prisdirektoratet fastsatt produksjonsgodtgjørelse på basis av 100 kg produsert sildmel. Med den stipulerte sildpris og nevnte produksjonsgodtgjørelse vil sildmelets og sildoljens virkelige kostende ligge betydelig over de fastsatte maksimalpriser.

Differansen mellom virkelig kostende (sildpris + produksjonsgodtgjørelse) og maksimalprisene for sildmel og sildolje må foreløpig dekkes ved et »tilskudd« fra staten. »Tilskuddet« er således i realiteten bare en tilbakebetaling av forskudd som fiskerne har fått utbetalt av fabrikkene og har ingen ting med statsstøtte til industrien å gjøre. Det er formodentlig dette »tilskudd« som ingeniør Notevarp sikter til i intervjuet.«

Styrer Notevarp bekrefter at han må være blitt misforstått av vedkommende journalist og slutter seg til den redegjørelse som er gitt av Sildemelutvalget.

Litteratur.

Tester, Albert L.: Comparison of the atlantic and pacific herring and herring fisheries. Progress reports of the pacific coast stations, No. 66, p. 4. Vancouver B. C. 1946.

Trawling. The Fishing News, No. 1729, p. 1. Aberdeen May 18. 1946.

Uncontrolled trawling seen as threat to fish supplies. Commercial fishermens Weekly, XII, 12, p. 135. Vancouver B. C. April — 12. 1946.

Uncontrolled trawling seen as threat to fish supplies. Pacific coast supplies. Pacific coast findings. The Fishing News, No. 1729, p. 16, Aberdeen May 18. 1946.

Gerhardsen, Gerhard Meidell: Våre fiskerier i mellomkrigstida. Sak og Samfunn, nr. 6. Utg. Chr. Michelsens Institutt. Bergen 1946. Kr. 7.